

To nye reformer på beskæftigelsesområdet: Hvad betyder ændringerne for dig med kræftsenfølger?

Udarbejdet af Charlotte Hammer, Senfølgerforeningen – april 2025

I 2024 og 2025 har Regeringen og Folketingets partier vedtaget to store reformer, som får betydning for mange danskere med kræftrelaterede senfølger. Reformerne ændrer blandt andet måden, det offentlige møder borgere på, når sygdom og arbejdsliv kolliderer:

- **Sygedagpengereformen (2024)** ændrer reglerne for, hvordan kommuner følger op på sygemeldte borgere.
- **Beskæftigelsesreformen (2025)** ændrer hele beskæftigelsessystemet og afskaffer jobcentrene, som vi kender dem.

Begge reformer lover større frihed, værdighed og fleksibilitet. Flere faglige organisationer advarer om, at fleksibiliteten i reformerne kan føre til større ulighed og reduceret støtte til borgere med komplekse helbredsproblemer.

Hvad betyder reformerne helt konkret, for os der lever med senfølger?

Vi har delt analysen op i to dele, så du nemt kan se:

- Hvad ændres?
- Hvilke konsekvenser har det?
- Hvad har du ret til?
- Hvad kan du selv gøre?

Sygedagpengereformen (2024)

Sygedagpengereformen har til formål at gøre systemet mere enkelt og værdigt for sygemeldte borgere. Kommunerne får større frihed til at vurdere behovet for støtte og færre proceskrav. Reformen trådte i kraft 1. juli 2024. Reformen indebærer blandt andet færre obligatoriske samtaler, fleksibel brug af rehabiliteringsteams og målretning af mestringsforløb.

Det kræver, at du som borger er mere opmærksom og aktiv i dialogen med kommunen, særligt hvis du har komplekse eller usynlige helbredsudfordringer.

Fokuspunkter i reformen er:

- Større målretning mod den enkelte borgers behov
- Mere værdighed i mødet med systemet
- Mere smidighed i samarbejdet mellem kommunen og praktiserende læger

1. Fleksibel brug og sammensætning af rehabiliteringsteams

Hvad ændres? Kommunen skal kun bruge rehabiliteringsteam, hvis der er behov – og kan selv vælge, hvilke fagligheder, der deltager.

Konsekvenser: Der er risiko for, at din sag ikke bliver belyst bredt nok – fx manglende *sundhedsfaglig viden om og indsigt* i senfølger.

Du har ret til: At få en helhedsvurdering af din sag.

Hvad kan du gøre?

- Spørg om din sag behandles *tværfagligt* – og bed om det, hvis ikke.
- Medbring relevante lægeudtalelser og beskrivelser fra behandlere.
- Lav en liste over de fagpersoner, der kender dig godt: læge, psykolog, fysioterapeut osv.
- Send relevante udtalelser eller journalnotater til kommunen – helst inden din sag skal behandles.
- Bed skriftligt om, at relevante sundhedsfaglige kompetencer inddrages.

2. Mestringsforløb kun efter konkret vurdering

Hvad ændres? Kommunen skal ikke længere tilbyde mestringsforløb som standard.

Konsekvenser: Du risikerer at gå glip af støtte, hvis du ikke selv beder om det.

Du har ret til: At få tilbud, hvis det kan hjælpe dig.

Hvad kan du gøre?

- Fortæl om dine konkrete udfordringer og hvordan de påvirker din hverdag.
- Bed selv om støtte, hvis du har brug for hjælp til at håndtere senfølger.
- Forklar med egne ord, hvilke mentale eller fysiske barrierer du oplever i hverdagen.
- Vis dokumentation fra læge, psykolog eller anden fagperson som støtte.

3. Færre samtaler og mindre bureaukrati

Hvad ændres? Kommunen kan nøjes med én samtale, hvis du ventes tilbage i job inden 13 uger.

Konsekvenser: Hvis dit forløb trækker ud, kan det være svært at få den nødvendige opfølgning.

Du har ret til: At få støtte, hvis dit helbred ændrer sig.

Hvad kan du gøre?

- Meld det, hvis du får det værre – og bed om ny samtale.

- Notér dine symptomer og ændringer i funktionsniveau løbende.
- Brug en kalender, logbog eller app til at registrere dine udsving i energi og symptomer.
- Send en kort status til din sagsbehandler ved ændringer.

4. Standby-ordning og lægeattester

Hvad ændres? Kommunen skal vejlede bedre om standby-ordningen. Samtidig kan de undlade at indhente lægeattest, hvis de vurderer at have nok oplysninger.

Konsekvenser: Risiko for, at din situation ikke vurderes grundigt nok.

Du har ret til: At få sagen behandlet på et fyldestgørende grundlag.

Hvad kan du gøre?

- Sørg for at få lavet en god lægeerklæring – også selvom kommunen ikke har bedt om den.
- Spørg om standby-ordningen kan være relevant i din sag.
- Tal med din læge om, hvordan du bedst får dokumenteret, at du har behov for ro.
- Skriv til kommunen: “Jeg anmoder om vurdering til standby-ordningen.”

Beskæftigelsesreformen (2025)

Beskæftigelsesreformen afskaffer jobcentrene og skal gøre indsatsen for ledige og sygemeldte mere enkel, tillidsfuld og målrettet. Fokus flyttes fra systemstyring til individuelle løsninger. Kommunerne får mere ansvar og frihed – og mindre processtyring. Reformen blev vedtaget i april 2025 og forventes implementeret fra januar 2026. Beskæftigelsesreformens 6 hovedtemaer:

- Forenkling af målgrupper
- Individuelt tilrettelagt indsats for borgerne
- Værdigt sanktionssystem i balance
- Nedlæggelse af jobcentre og frihed i organisering
- Mere plads til a-kasser og private aktører
- Fra proceskrav til resultatstyring.

For dig med senfølger betyder det, at du i højere grad selv skal være med til at sætte ord på dine behov og sikre, at dine helbredsmaessige begrænsninger bliver forstået og taget alvorligt.

1. Afskaffelse af jobafklaringsforløb og ressourceforløb

Hvad ændres? Disse særlige forløb forsvinder – indsatsen skal i stedet skræddersyes til den enkelte borger.

Konsekvenser: Du mister formel adgang til struktureret støtte. Det kan blive sværere at få hjælp, hvis du har langvarige senfølger.

Du har ret til: At få din sag vurderet individuelt og helhedsorienteret.

Hvad kan du gøre?

- Spørg, hvordan kommunen vil sikre en sammenhængende indsats for dig.
- Beskriv dine funktionsbegrænsninger i hverdagen konkret – ikke kun symptomer og diagnoser.
- Lav en oversigt: Hvad kan du – og hvad kan du ikke længere?
- Bed om, at vurderingen tager udgangspunkt i din funktionsevne.

2. Kommunal frihed og færre krav

Hvad ændres? Kommunen kan selv bestemme, hvordan forløb tilrettelægges.

Konsekvenser: Der bliver større forskel på tilbud fra kommune til kommune. En øget kommunal frihed kan føre til vilkårlighed i støtten – særligt hvis der mangler specialiseret viden om senfølger.

Du har ret til: En indsats, der passer til *dine* behov – ikke en one-size-fits-all.

Hvad kan du gøre?

- Forbered dine møder: skriv dine vigtigste behov og ønsker ned.
- Øv dig i at forklare, hvordan senfølgerne påvirker din dagligdag.
- Ved beskæftigelsesindsatser, spørg for eksempel: “Hvordan tager I hensyn til fatigue og kognitive udfordringer eller andre skånehensyn?”
- Bed om skriftlig opfølgning på møder, så du ikke skal huske alt selv.

3. Fleksibel brug af Rehabiliteringsteams

Hvad ændres? Der er ikke længere krav om, at din sag vurderes i et tværfagligt team.

Konsekvenser: Du risikerer at din sag vurderes uden sundhedsfaglig indsigt.

Du har ret til: At din sag belyses fyldestgørende.

Hvad kan du gøre?

- Spørg, hvem der er involveret i din sag.
- Bed om at få din læge, psykolog eller speciallæge inddraget.
- Spørg: “Er min helbredssituation vurderet sundhedsfagligt?”
- Foreslå, at sagen forelægges i team – også selvom det ikke er et krav.

4. Fokus på resultater frem for proces

Hvad ændres? Kommunen måles på, om du kommer i job – ikke på antal møder eller planer.

Konsekvenser: Der kan opstå pres for at få dig hurtigt tilbage – også hvis du ikke er klar.

Du har ret til: En indsats, der tager højde for dit helbred – ikke kun arbejdsevne.

Hvad kan du gøre?

- Sæt egne mål – fx: “Jeg vil kunne gå til fysioterapi 2 gange om ugen uden forværring.”
- Del dine mål med sagsbehandleren og bed om, at de skrives ind i planen.
- Spørg: “Hvordan vurderer I min fremgang, når jeg ikke kan arbejde fuldt?”

Har du brug for socialrådgivning?

Det nye beskæftigelsessystem kan være svært at navigere i – særligt når man samtidig lever med senfølger. Der findes heldigvis flere steder, hvor du kan få rådgivning og støtte:

- **Senfølgerforeningens brevkasse:** Du kan skrive anonymt til vores brevkasse og få svar fra en socialrådgiver med erfaring i kræftrelaterede senfølger.
 senfoelger.dk/
- **Kræftens Bekæmpelses kræftrådgivninger:** Her kan du få gratis samtaler med socialrådgivere, psykologer og rådgivere med særlig viden om livet med og efter kræft.
 cancer.dk/
- **Socialrådgivere på hospitalerne:** Mange kræftafdelinger har tilknyttet socialrådgivere, du kan kontakte via din afdeling.
- **Kommunale kræftkoordinatorer:** Flere kommuner har en kræftkoordinator, der kan hjælpe dig med at få overblik over rettigheder, støtte og kontakt til jobcenteret. Spørg din kommune, om de har en kræftkoordinator.
- **Din kommune:** Du har ret til at få en samtale med en sagsbehandler, hvis du er sygemeldt eller har behov for støtte. Husk, du kan bede om at få en bisidder med til samtalen.

Senfølgerforeningens anbefalinger

De to store reformer på beskæftigelsesområdet vil ændre måden, vi som samfund møder mennesker, der står på kanten af arbejdsmarkedet – blandt andet dem, der lever med kræftrelaterede senfølger. Målet er et mere fleksibelt og værdigt system, men der er en reel risiko for, at netop fleksibiliteten skaber ny ulighed og usynliggør dem, der har mest brug for støtte. Reformerne har potentiale til at skabe et mere tillidsfuldt system – men kun hvis kommunerne samtidig opprioriterer sundhedsfaglighed, opsøgende støtte og ensartethed på tværs af landet. Der er aktuelt alt for stor forskel på kommunernes viden om kræftsenfølger, og

derfor er det afgørende med politisk opfølgning og konkrete nationale kvalitetskrav eller specialiserede senfølgerteams.

I Senfølgerforeningen er vi bekymrede for, at:

- fysiske og mentale senfølger (fx. kognitive vanskeligheder, smerter, træthed, depression og angst) ikke anerkendes, fordi der mangler viden om senfølger og at symptomerne ikke passer ind i skemaer og standardløsninger
- det bliver op til den enkelte borger at dokumentere og forklare – i en situation, hvor overskuddet er i bund
- adgang til støtte kommer til at afhænge af postnummer, netværk og personlige ressourcer

Derfor arbejder vi for et system, hvor:

- rettigheder ikke er forbeholdt dem, der ved, hvordan de skal bruges – eller bor i den rigtige kommune
- der tilføres viden om kræftsenfølger i det nye beskæftigelsessystem, så de ansatte bedre kan identificere og hjælpe dem som har behov for støtte
- alle, der lever med og efter kræft, mødes med respekt, forståelse og støtte – uanset baggrund, overskud og ressourcer

Vi følger reformerne tæt og hører meget gerne fra dig, hvis du oplever udfordringer i forhold til det nye beskæftigelsessystem.

Skriv til os på info@senfoelger.dk og skriv gerne overskriften “beskæftigelsessystem” i din mail.